

HANDREIKING

ONDERZOEK INTEGRITEITSSCHENDING

HANDREIKING

ONDERZOEK INTEGRITEITSSCHENDING

**CAOP
BIOS**

Informatie

W www.integriteitoverheid.nl
E info@integriteitoverheid.nl
T 070 - 376 59 37

November 2009

Gebruiksvoorwaarden

Deze handreiking is ontwikkeld door BIOS (Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector). BIOS, geïnitieerd en ondersteund door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), is per 1 januari 2009 ondergebracht bij het CAOP, het kennis- en dienstencentrum op het terrein van arbeidsmarkt en arbeidsverhoudingen in het publieke domein.

Deze uitgave is specifiek ontwikkeld voor overheidsorganisaties. Het intellectuele eigendom berust bij BIOS en is auteursrechtelijk beschermd. Het is niet toegestaan deze handreiking, of delen ervan, voor andere (commerciële) doeleinden te gebruiken zonder voorafgaande toestemming van BIOS.

Inhoudsopgave

Inleiding 7

1 Afwegingen en voorbereidingen 11

- 1.1 Vooronderzoek 11
- 1.2 Feitenonderzoek 12
- 1.3 Aangifte 12
- 1.4 Onderzoekers kiezen 13
- 1.5 Schriftelijke opdracht, randvoorwaarden en termijnen 15
- 1.6 Schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene 16
- 1.7 Ordemaatregelen 16
- 1.8 Bijstand van een raadsman 18

2 Onderzoeksproces 21

- 2.1 Algemene randvoorwaarden voor het onderzoek 21
- 2.2 Onderzoeksmethoden; bevoegdheden, rechten en plichten 22

3 Communicatie 27

- 3.1 Communicatie met de betrokkene 27
- 3.2 Interne communicatie 27
- 3.3 Externe communicatie 28

4 Verslag en rapportage 29

- 4.1 Verslaglegging tijdens het feitenonderzoek 29
- 4.2 Verslaglegging van andere onderzoeksmethoden 30
- 4.3 Rapportage 30

Bijlagen

- I Stroomschema keuze onderzoek
- II Stroomschema feitenonderzoek

Inleiding

Aanleiding

Overheden zijn wettelijk verplicht een integriteitsbeleid te voeren. Handhaving is een onderdeel van een volwaardig integriteitsbeleid. Goede handhaving omvat adequaat en consequent optreden tegen vermeende integriteitsschendingen.

Dat betekent dat de organisatie:

- signalen over vermoedelijke integriteitsschendingen serieus oppakt door ze te (laten) onderzoeken;
- krachtdadig optreedt tegen de overtreders indien de schending wordt vastgesteld;
- schendingen registreert om inzicht te krijgen in de aard en omvang en daar vervolgens lering uit te trekken.

Ook de klokkenluidersregelingen binnen de openbare sector verplichten het bevoegd gezag om vermoedens van misstanden te (laten) onderzoeken.

Deze regelingen bevatten geen richtlijnen of handvatten voor dergelijk onderzoek. De ondersteunende instrumenten van het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) helpen overheden zelf een integriteitsbeleid voor de eigen organisatie op te zetten. Deze handreiking richt zich op een verantwoorde wijze van onderzoek naar een vermoeden van een integriteitsschending.

Doel

Integriteit is voor een overheidsorganisatie een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen functioneren. Om integriteit te bevorderen is zowel preventief als repressief beleid essentieel.

Ondanks inspanningen om integriteitsschendingen te voorkomen, kan het bevoegd gezag worden geconfronteerd met een vermeende integriteitsschending binnen de organisatie.

Na een melding, eigen waarneming of signalen van buiten de organisatie zullen de feiten en omstandigheden van de vermeende integriteitsschending niet altijd meteen duidelijk zijn. Ook de rol van de betrokkene(n) is vaak nog onduidelijk.

Op deze vragen zal een feitenonderzoek antwoord moeten geven. Om de feiten over een vermeende integriteitsschending te achterhalen zijn verschillende onderzoeksmethoden beschikbaar, zoals horen van de betrokkene, horen van getuige(n), observatie, etc.

Deze handreiking geeft inzicht in de toedracht van het feitenonderzoek en reikt handvatten aan voor een verantwoorde en professionele uitvoering.

Verantwoording

In deze handreiking belichten we het feitenonderzoek vanuit juridisch, organisatorisch en operationeel oogpunt. Dit betekent dat we, naast het theoretisch (juridisch) kader, ook aandacht besteden aan de concrete uitvoering van het feitenonderzoek.

Daarvoor is onderzoek gedaan naar de bestaande regelgeving, literatuur en jurisprudentie en zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van instanties met veel expertise in onderzoeken naar integriteitsschendingen.^[1]

De handreiking is tijdens een expertmeeting aan deskundigen voorgelegd en er heeft een juridische toets plaatsgevonden.^[2]

Tot slot is de handreiking voorgelegd aan de koepelorganisaties van decentrale overheden.^[3]

Kader en randvoorwaarden

Deze handreiking bevat (slechts) een weergave van de bestaande bevoegdheden in wet- en regelgeving, zoals de Ambtenarenwet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), en de ambtenarenreglementen, en in de jurisprudentie. Met deze handreiking worden dan ook geen nieuwe bevoegdheden gecreëerd voor het bevoegd gezag van overheidsorganisaties. De beschreven onderzoeksmethoden geven de bovengrens aan van de mogelijkheden volgens het huidige recht.

Eigen onderzoeksprotocol

Het dringende advies aan overheden is om een onderzoeksprotocol op te stellen voor de eigen organisatie. Deze handreiking kan daarbij model staan. Een eigen protocol is vooral noodzakelijk voor overheden die geen onderzoeksmethoden uit deze handreiking op voorhand willen uitsluiten.

Enkele onderdelen van deze handreiking (cameraobservatie en onderzoek telecommunicatie) raken de persoonlijke levenssfeer van medewerkers. Daarom moet het onderzoeksprotocol - waaruit de toepassingsmogelijkheid van deze middelen blijkt - voor instemming aan de ondernemingsraad worden voorgelegd (WOR artikel 37, eerste lid). Na instemming van de ondernemingsraad wordt het protocol binnen de organisatie bekend gemaakt.

Externe onderzoeker

Deze handreiking is primair bedoeld voor onderzoek naar een vermeende integriteitsschending door een ambtenaar. Bij een vermeende integriteitsschending door een politieke ambtsdrager of door de ambtelijke top is het niet wenselijk dat ambtenaren uit de eigen organisatie het onderzoek uitvoeren.

De besproken onderzoeksmethoden, de wijze van verslaglegging en de rapportage zijn op zichzelf echter zonder meer bruikbaar in een onderzoek dat een externe instantie instelt naar een politieke ambtsdrager.

[1] *Het Bureau Integriteit Amsterdam en de Bureaus Integriteit & Veiligheid van de DJI en IND van het ministerie van Justitie.*

[2] *Capra en Vijverberg Juristen.*

[3] *Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), Unie van Waterschappen (UvW) en de Directie POIR/ministerie van BZK.*

Wanneer u een externe partij kiest om het onderzoek te laten uitvoeren, kan blijken dat deze partij ook een eigen onderzoeksprotocol heeft.

Het onderzoek moet dan worden verricht volgens het vastgestelde protocol van de overheidsorganisatie waar zich de vermeende integriteitsschending heeft voorgedaan en niet volgens het externe protocol.

(Geen) eigen onderzoekscapaciteit

De handreiking richt zich primair op alle overheidsorganisaties zonder eigen structurele onderzoekscapaciteit, zoals ministeries, provincies, gemeenten en waterschappen.

Overigens kan deze handreiking ook nuttig zijn voor organisaties die wel over eigen onderzoekscapaciteit beschikken, zoals politiekorpsen, de gemeente Amsterdam of de uitvoeringsorganisaties DJI en IND van het ministerie van Justitie.

Specifieke voorwaarden

Aan de beschreven onderzoeksmethoden zijn voorwaarden verbonden die we ook hebben opgenomen. De handelswijze bij enkele onderzoeksmethoden kan echter zodanig specifiek zijn dat deze handreiking daar geen plaats voor biedt.

Voor extra documentatie over deze onderzoeksmethoden kunt u onder meer terecht bij het College Bescherming Persoonsgegevens (via www.cbpweb.nl).

1 Afwegingen en voorbereidingen

Bij een vermeende integriteitsschending beslist het bevoegd gezag of er voldoende aanleiding is om:

- een vooronderzoek (te laten) instellen;
- een feitenonderzoek (te laten) instellen;
- aangifte te doen.

Deze soorten onderzoek sluiten elkaar niet uit, maar kunnen elkaar opvolgen of eventueel nevenschikt zijn (feitenonderzoek naast het strafrechtelijk onderzoek).

In de bijlagen zijn stroomschema's opgenomen. Het eerste schema kan als hulpmiddel dienen bij de afweging welk type onderzoek gewenst is. Het tweede toont een overzicht van de voorbereidingen en uitvoering van een eventueel onderzoek.

1.1 Vooronderzoek

Het kan aan te bevelen zijn eerst een vooronderzoek te verrichten om het beschikbare feitenmateriaal te analyseren (de melder of leidinggevende van betrokkene kan bijvoorbeeld worden gehoord) alvorens eventueel te besluiten tot een feitenonderzoek. Met een vooronderzoek kunt u ondervangen dat de melding op niet meer dan geruchten gebaseerd blijkt.

Wanneer het vooronderzoek daartoe aanleiding geeft, kunt u een feitenonderzoek instellen en/of aangifte doen.

De bekende feiten en omstandigheden zijn voor het bevoegd gezag niet altijd aanleiding om een feitenonderzoek in te stellen. Een feitenonderzoek heeft grote gevolgen voor zowel de betrokkene als de organisatie waar de vermeende integriteitsschending heeft plaatsgevonden. Het feitenonderzoek gaat veelal gepaard met onderzoeksmethoden die diep kunnen ingrijpen in de privacy van de betrokkene. Ook brengt het vaak onrust in de organisatie teweeg.

Van het vooronderzoek wordt een rapport van bevindingen opgemaakt. Wanneer er geen aanleiding is om een feitenonderzoek in te stellen of aangifte te doen, moet u de betrokkene toch binnen een redelijke termijn op de hoogte stellen van het feit dat er een vooronderzoek naar hem heeft plaatsgevonden en van de uitkomst van dat onderzoek.

Wanneer het bevoegd gezag besluit geen feitenonderzoek te verrichten, moet dit standpunt ook aan de eventuele melder worden overgebracht. Bestaat het vermoeden

dat er sprake is van een opzettelijke valse beschuldiging (bijvoorbeeld uit rancune), dan komt het bevoegd gezag hiertegen in actie. Dit kan eventueel leiden tot een feitenonderzoek, gericht op de melder. De uitkomst daarvan kan vervolgens leiden tot rechtspositioneel optreden.

1.2 Feitenonderzoek

Een melding, eigen waarneming of een signaal van buiten de organisatie kan aanleiding zijn voor het vermoeden van een integriteitsschending. Een integriteitsschending geldt als plichtsverzuim.

Bij een vermoeden van integriteitsschending kan het bevoegd gezag zich genoodzaakt zien een feitenonderzoek in te stellen. In een feitenonderzoek wordt het waarheidsgehalte van signalen en/of vermoedens beoordeeld door na te gaan of ze op redelijke grond zijn gebaseerd.

Concreet betekent dit dat een onderzoek wordt ingesteld naar de handelwijze van de betrokkene, om alle relevante feiten die met het vermoeden samenhangen, in kaart te brengen.

Onderzoeksmethoden zijn onder meer:

- betrokkene en/of getuigen horen;
- werkomgeving doorzoeken;
- observatie.

We bespreken het feitenonderzoek verder in hoofdstuk 3.

1.3 Aangifte

Als de inschatting is dat er vermoedelijk een misdrijf heeft plaatsgevonden, melden de onderzoekers dat bij het bevoegd gezag, om aangifte te kunnen doen.^[4] Na eventueel overleg met de officier van justitie stelt het bevoegd gezag alle beschikbare gegevens en informatie ter beschikking aan de politie.

1.3.1 Plichtsverzuim

Bij aangifte blijft het bevoegd gezag verantwoordelijk voor het ambtenaarrechtelijke traject. Hij zal de (vermeende) feiten moeten afzetten tegen de plichten van de ambtenaar, om zelf te kunnen vaststellen of er sprake is van plichtsverzuim.

Plichtsverzuim kan aanzienlijk meer omvatten dan de delictsomschrijving van een

[4] *Ambtenaren die, in de uitoefening van hun ambt, kennis krijgen van een misdrijf, zijn verplicht daarvan aangifte te doen bij een officier van justitie. (art. 163 Wetboek van strafvordering)*

specifiek strafbaar feit. Vrijspraak in een strafzaak hoeft geen afbreuk te doen aan het oordeel dat een gedraging neerkomt op plichtsverzuim.

Het strafrechtelijke en het disciplinaire traject zijn dan ook afzonderlijke trajecten, waarbij het bevoegd gezag zijn verantwoordelijkheid voor het ambtenaarrechtelijk traject invult. Dit betekent dat, naast een strafrechtelijk onderzoek, een eigen feitenonderzoek noodzakelijk kan zijn.

1.3.2 Proces-verbaal

Het is zinvol om een proces-verbaal, opgemaakt in het kader van het strafrechtelijk onderzoek, op te vragen bij de officier van justitie.^[5] Dit om te voorkomen dat onderzoekers onnodig in elkaars vaarwater komen en dat de organisatie, betrokkene en getuige(n) worden belast met dubbel onderzoek. Soms laat het proces-verbaal echter te lang op zich wachten. In dat geval moet het bevoegd gezag het feitenonderzoek zelf (laten) verrichten. De verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag voor het disciplinaire traject staat immers voorop.

1.4 Onderzoekers kiezen

De keuze voor de uitvoerder van het onderzoek is afhankelijk van:

- de aard van de integriteitsschending;
- de aard van de organisatie;
- de benodigde onafhankelijkheid;
- de benodigde objectiviteit;
- de aanwezige kennis en expertise.

Op grond van afweging van deze factoren kan worden gekozen om het feitenonderzoek te laten uitvoeren door:

- een interne commissie;
- een externe commissie;
- een externe partij (bijvoorbeeld een forensisch accountant of een particulier recherchebureau).

Een onderzoek door de leidinggevende van de betrokkene zelf is minder wenselijk, om de volgende redenen:

- door onvoldoende afstand tussen de leidinggevende en de betrokkene kan de objectiviteit van het onderzoek in het gedrang komen. Bovendien is het aan te raden om de minste schijn van bevooroordeeldheid te voorkomen;
- het is gewenst een onderzoek door ten minste twee personen te laten verrichten;

[5] *Regels hiervoor vindt u in de 'Aanwijzing verstrekking van strafvorderlijke gegevens voor buiten de strafrechtpleging gelegen doeleinden'. (Stcr. 3004, nr. 333)*

-
- het onderzoek kan de verhouding tussen de betrokkene en zijn leidinggevende verstoren of zelfs onhoudbaar maken.

1.4.1 Interne onderzoekscommissie

Een interne commissie heeft bij voorkeur de volgende samenstelling:

- minstens twee personen van de betrokken organisatie;
- multidisciplinaire kennis en expertise, in ieder geval ervaring met feitenonderzoek en bijvoorbeeld financiële of ICT-expertise. Is de gewenste deskundigheid niet binnen de organisatie aanwezig, dan kunt u overwegen een specifieke deskundige van buiten de organisatie aan de commissie toe te voegen. Dit is ook zinvol in verband met de benodigde objectiviteit van het feitenonderzoek.^[6]
- de ervaring leert dat het verstandig is bij het feitenonderzoek een of meer juristen te betrekken, bij voorkeur deskundigen op het gebied van het ambtenarenrecht die bekend zijn met de jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep.

Het instellen van een interne onderzoekscommissie zal niet altijd mogelijk of wenselijk zijn. Vooral bij kleinere organisaties zijn niet altijd genoeg geschikte mensen beschikbaar of is de afstand tussen interne onderzoekers en de betrokkene te klein om een voldoende objectief onderzoek te garanderen. Het kan bovendien leiden tot onrust in de organisatie en mogelijk tot verstoorde arbeidsverhoudingen in de toekomst. Een optie voor kleinere organisaties is, om een samenwerkingsverband met andere organisaties aan te gaan om onderzoekscapaciteit en –deskundigheid te bundelen.

1.4.2 Externe (ambtelijke) onderzoekscommissie

Het bevoegd gezag kan ervoor kiezen een externe onderzoekscommissie in te stellen. Een externe commissie biedt bij het onderzoek meer objectiviteit en onafhankelijkheid dan een interne commissie.

Het kan zinvol zijn een medewerker van de eigen organisatie (met veel kennis over die organisatie) aan de externe commissie toe te voegen. Uiteraard moet in de commissie voldoende kennis, expertise en ervaring met onderzoek aanwezig zijn. Het is aan te bevelen de externe commissie multidisciplinair samen te stellen.

1.4.3 Externe (commerciële) partij

Wanneer u een externe partij (zoals een forensisch accountant of een particulier recherchebureau) het onderzoek laat verrichten, kunt u beschikken over voldoende onderzoekscapaciteit, kennis en expertise. Het inhuren van een externe partij komt de

[6] Bij enkele grote organisaties (gemeente Amsterdam, de DJI en de IND van het ministerie van Justitie) zijn goede ervaringen opgedaan met een bureau Integriteit (& Veiligheid) met eigen onderzoekscapaciteit.

objectiviteit en onafhankelijkheid van het feitenonderzoek ten goede. Wellicht ook kan op een extern onderzoeker minder druk worden uitgeoefend.

Houd rekening met de consequenties van de commerciële achtergrond van een externe partij.

Een externe partij kan voor het onderzoek procedures hanteren die (op sommige punten) afwijken van relevante regelgeving bij de overheid. Zo doet bijvoorbeeld een forensisch accountant geen onderzoek, wanneer de betrokkene niet wenst mee te werken.

Het verdient aanbeveling om in de opdracht aan de externe partij aandacht te besteden aan de lengte en intensiteit van het onderzoek en dit gedurende het proces te controleren en zo nodig bij te sturen. Aandachtspunten hierbij zijn:

- dat organisaties met weinig ervaring op het gebied van feitenonderzoek moeilijk kunnen schatten hoe lang een onderzoek zal duren en hoeveel mankracht er voor nodig is. Dit bemoeilijkt het maken van concrete afspraken tussen opdrachtgever en de externe partij;
- dat een externe partij minder zicht heeft op de interne verhoudingen en ontwikkelingen binnen een organisatie.

1.5 Schriftelijke opdracht, randvoorwaarden en termijnen

Nadat u met de gekozen onderzoekers een onderzoeksopdracht bent overeengekomen, verstrekt het bevoegd gezag een schriftelijke opdracht. Deze moet ten minste de volgende punten bevatten:

- De aanleiding.
- Een duidelijk omschreven opdracht.
Indien noodzakelijk kan de opdracht of de reikwijdte van het onderzoek later worden uitgebreid. Gedurende het onderzoek kan de integriteitsschending omvangrijker of complexer blijken dan vooraf kon worden geschat.
In voorkomende gevallen wordt, in overleg met de opdrachtgever, besloten over een eventuele uitbreiding van bijvoorbeeld capaciteit, gebruik van bevoegdheden, meer mensen horen, enz. Een uitbreiding van het onderzoek moet schriftelijk worden vastgelegd.
- De onderzoeksvragen.
- De onderzoeksmethoden.
- De vermelding dat het bevoegd gezag ermee instemt dat de onderzoekers deze onderzoeksmethoden gebruiken.
- De vermoedelijke duur van het onderzoek.
Het bevoegd gezag heeft de verantwoordelijkheid om adequaat te reageren bij een vermoeden van integriteitsschending. Dit betekent dat hij een feitenonderzoek daadkrachtig en binnen redelijke tijd uitvoert, zonder daarmee afbreuk te doen aan de zorgvuldigheid.

Ook in de klokkenluidersregelingen is de vlotte wijze van reageren op een vermoeden van een integriteitsschending opgenomen. Hier gaat het om de termijn waarop het bevoegd gezag de melder op de hoogte stelt van zijn standpunt.

- De met het onderzoek gemoeide kosten (eventueel afgescheiden in een apart offertedeel).

Wanneer een externe partij het onderzoek verricht, gelden enkele aanvullende aandachtspunten. Vastgesteld zal moeten worden:

- van welke bevoegdheden de externe partij gebruik kan maken;
- dat de externe partij werkt binnen het protocol van de organisatie.

Het is ook verstandig vast te stellen hoe lang het onderzoek mag duren en welke onderzoekscapaciteit passend is.

1.6 Schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene

Voordat het feitenonderzoek kan beginnen, moet de betrokkene schriftelijk in kennis worden gesteld over het feit dat er een feitenonderzoek wordt ingesteld naar zijn gedragingen.

Daarnaast kan het, in het kader van de verhouding werkgever/werknemer, wenselijk zijn hem dit ook mondeling mee te delen. Dit kan op het moment dat het bevoegd gezag de schriftelijke kennisgeving in persoon uitreikt.

Niet in alle gevallen is het gewenst om de betrokkene onmiddellijk te informeren. Wanneer het onderzoeksbelang dit vraagt, bijvoorbeeld als de betrokkene naar aanleiding van de kennisgeving mogelijk bewijsmateriaal kan of zal vernietigen, kan de schriftelijke kennisgeving worden opgeschort.

De kennisgeving aan de betrokkene dat een feitenonderzoek naar hem wordt ingesteld, bevat de volgende onderwerpen en mededelingen:

- omschrijving van het handelen of nalaten dat aanleiding is voor het onderzoek;
- betrokkene en eventuele getuige(n) kunnen worden gehoord;
- de ambtenaar kan zich door een raadsman laten bijstaan;
- wanneer andere feiten en omstandigheden bekend worden die van belang kunnen zijn voor de vaststelling van de omvang, aard en ernst van de integriteitsbreuk, kan het onderzoek zich uitstrekken tot die feiten en omstandigheden.

1.7 Ordemaatregelen

Soms is het, vanwege de aard van de integriteitsschending, niet wenselijk dat de betrokkene zich op de werkplek bevindt of zijn functie uitoefent. Het kan dan noodzakelijk zijn een ordemaatregel uit te vaardigen voor de duur van het feitenonderzoek of strafrechtelijk onderzoek.

Ordemaatregelen zijn al die maatregelen waarmee we beogen de rust en de orde in de werksituatie te bevorderen, te realiseren of te handhaven. Ook kan een ordemaatregel dienen om te voorkomen dat relevant bewijsmateriaal wordt vernietigd. Alleen het daartoe bevoegd gezag kan ordemaatregelen opleggen.

De volgende ordemaatregelen zijn relevant:

- ontzegging van de toegang tot de dienstgebouwen;
- schorsing van betrokkene.

In sommige situaties kan het zinvol zijn beide maatregelen te combineren. In situaties waarbij een betrokkene via ICT-toepassingen (bijvoorbeeld vanaf de thuiswerkplek) toegang blijft houden tot de gegevensbestanden van de organisatie, waarmee hij in staat zou zijn alsnog belastende informatie te laten verdwijnen, zijn aanvullende organisatorische maatregelen nodig.

1.7.1 **Ontzegging van de toegang**

Behalve een volledige ontzegging van toegang en verblijf is het ook mogelijk de ambtenaar de toegang te ontzeggen tot bepaalde aangewezen gebouwen of delen daarvan. In deze gevallen is het denkbaar dat de ambtenaar zijn werkzaamheden voortzet. De werking behoort beperkt te blijven tot de gebieden die nodig zijn voor het onderzoek.

1.7.2 **Schorsing**

Schorsing houdt in dat de betrokkene zijn functie niet langer mag uitoefenen. Ambtenarenreglementen kennen verschillende gronden om een ambtenaar te schorsen:

Schorsing van rechtswege

Wanneer de ambtenaar, als gevolg van een wettelijke maatregel, van zijn vrijheid is beroofd, zoals bij inverzekeringstelling, (voorlopige) hechtenis of onvoorwaardelijke gevangenisstraf, heeft dat automatisch schorsing tot gevolg.

Bij schorsing van rechtswege is geen sprake van een besluit waartegen beroep mogelijk is. Schorsing van rechtswege eindigt op hetzelfde moment als de wettelijke maatregel. Is het dan nog steeds ongewenst dat de ambtenaar zijn functie uitoefent, dan kan het bevoegd gezag het besluit nemen hem te schorsen.

Schorsing op basis van een besluit:

De ambtenaar kan worden geschorst wanneer:

- tegen hem een strafrechtelijke vervolging wegens een misdrijf is ingesteld;
- het daartoe bevoegde gezag hem (het voornemen tot) bestraffing met onvoorwaardelijk ontslag heeft aangezegd;
- het belang van de dienst dat vereist, naar het oordeel van het bevoegd gezag.

De derde schorsingsgrond is alleen mogelijk wanneer de andere twee niet van toepassing zijn, bijvoorbeeld wanneer er (nog) geen sprake is van een strafrechtelijke vervol-

ging (tenlastelegging) of van een voornemen van onvoorwaardelijk ontslag. De derde schorsingsgrond geeft het bevoegd gezag een discretionaire bevoegdheid om een schorsing te kunnen opleggen indien het dienstbelang dat vereist. Daarvoor moeten wel zwaarwegende redenen zijn die in het besluit duidelijk worden vermeld. De motivering kan bijvoorbeeld zijn: het onderzoeksbelang gedurende het feitenonderzoek.

De verdere ontwikkeling in de zaak kan aanleiding zijn om de schorsing een andere basis te geven. Bijvoorbeeld: iemand is, in het belang van de dienst, geschorst voor de duur van het onderzoek. Na afronding van het onderzoek wordt hij opnieuw geschorst omdat het voornemen tot strafontslag is uitgesproken.

1.7.3 Duur van een ordemaatregel

Een ordemaatregel heeft een tijdelijk karakter. De duur van de schorsing moet zo kort mogelijk worden gehouden. Als richtlijn kunt u de duur van het feitenonderzoek aanhouden en het moment waarop, naar aanleiding van de bevindingen, een definitieve beslissing is genomen over het al dan niet opleggen van een disciplinaire straf.

1.7.4 Overwegingen bij het opleggen van een ordemaatregel

Het mag geen automatisme zijn om in alle gevallen gedurende het feitenonderzoek een ordemaatregel te nemen. Een dergelijk besluit moet zorgvuldig en nauwkeurig worden voorbereid en genomen, op grond van een behoorlijke afweging van belangen. Dat houdt ook in dat de betrokkene vooraf wordt gehoord, tenzij de vereiste spoed zich hiertegen verzet.

Het schorsen van een werknemer tijdens ziekte is mogelijk.

1.8 Bijstand van een raadsman

Tijdens het feitenonderzoek heeft de betrokkene het recht zich te laten bijstaan door een raadsman (artikel 3:1 Awb).

Het is zeer aan te bevelen de ambtenaar aan het begin van het feitenonderzoek op deze mogelijkheid te wijzen. Hoewel hiertoe geen wettelijke verplichting bestaat, is de zorgvuldigheid er in sommige situaties bij gebaat. U kunt deze mededeling opnemen in de schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene dat er een feitenonderzoek naar hem wordt ingesteld.

De praktijk leert overigens dat de aanwezigheid van een raadsman nuttig is voor zowel onderzoekers als betrokkene. Een raadsman kan als een dempende factor werken op de emoties die tijdens het horen eventueel loskomen.

De raadsman kan bij een gesprek met de betrokkene aanwezig zijn maar neemt daaraan niet inhoudelijk deel. Een raadsman hoeft geen advocaat te zijn. Aan zijn vakinhoudelijke kwalificaties worden geen eisen gesteld.

Wanneer er ernstige bezwaren tegen de raadsman rijzen, bijvoorbeeld wanneer hij zelf betrokken is bij het gepleegde plichtsverzuim of indien tegen hem vergelijkbare verdenkingen bestaan, kunt u de bijstand van deze persoon afwijzen. Met deze mogelijkheid moet uitermate terughoudend worden omgesprongen.

2 Onderzoeksproces

2.1 Algemene randvoorwaarden voor het onderzoek

Het onderzoek moet ten minste aan voldoen aan de volgende randvoorwaarden:

- zorgvuldigheid;
- subsidiariteit en proportionaliteit;
- onthouding van onoorbare handelingen.

2.1.1 Zorgvuldigheid

Het onderzoek moet zorgvuldig worden uitgevoerd. Dit houdt in dat alle belangen (van betrokkene, van het onderzoek, van de organisatie en van getuigen) worden gewogen. De te kiezen onderzoeksmethode moet in een redelijke verhouding staan tot de persoonlijke belangen van de betrokkene, zodanig dat het onderzoek zo min mogelijk inbreuk maakt op diens persoonlijke levenssfeer.

Zorgvuldigheid houdt ook in dat achteraf verantwoording kan worden afgelegd over alle beslissingen en (onderzoeks)handelingen voorafgaand aan en gedurende het onderzoek. Om dit mogelijk te maken, moeten het bevoegd gezag en de onderzoekers hun beslissingen en handelingen behoorlijk documenteren.

2.1.2 Subsidiariteit en proportionaliteit

Bij iedere keuze voor een onderzoeksmethode moet worden afgewogen of het doel ook met een lichter onderzoeksmiddel kan worden bereikt (subsidiariteit).

Als het onderzoeksdoel ook te bereiken is met een voor de betrokkene minder belastende onderzoeksmethode, kiest u voor de lichtere methode.

Is de vereiste informatie bijvoorbeeld te verkrijgen door de betrokkene en/of getuigen te horen, dan moet de inzet van observatie achterwege blijven.

Wanneer de onderzoeksmethode is vastgesteld, kiest u voor de minst ingrijpende toepassing, dat wil zeggen alleen in incidentele gevallen en gedurende een korte periode (proportionaliteit).

De lasten van het onderzoek kunnen voor betrokkene anders disproportioneel zwaar zijn, in verhouding tot het onderzoeks- of organisatiebelang.

2.1.3 Onthouding van onoorbare handelingen

Onderzoekers moeten zich onthouden van onoorbare handelingen zoals fysieke druk uitoefenen en de betrokkene misleiden. Op verschillende plaatsen in deze handreiking werken we dit punt nader uit.

2.2 Onderzoeksmethoden; bevoegdheden, rechten en plichten

Achtereenvolgens bespreken we:

- het horen van de betrokkene;
- het horen van getuigen;
- het onderzoek van de werkomgeving;
- de observatie;
- het onderzoek van telecommunicatie.

2.2.1 Betrokkene horen

Gedurende het feitenonderzoek kan de betrokkene worden gehoord. Horen moet op zorgvuldige wijze gebeuren. Dat houdt in dat:

- u de betrokkene vooraf informeert over de aard en mogelijke duur van het gesprek;
- de betrokkene zich tijdens het gesprek door een raadsman kan laten bijstaan;
- de onderzoekers zich voor, tijdens en na het gesprek niet misleidend uitlaten of gedragen en geen psychische en/of fysieke druk of dwang uitoefenen. De betrokkene moet zijn verklaring vrij kunnen afleggen.

Er is geen voorschrift dat de ambtenaar verplicht mee te werken aan het feitenonderzoek door verklaringen af te leggen.

Wel heeft de Centrale Raad van Beroep in twee zaken uitgesproken dat een ambtenaar aan wiens integriteit extra hoge eisen mogen worden gesteld (zoals een politieambtenaar of gerechtssecretaris), openheid van zaken moet geven in een situatie waarin gerechtvaardigde twijfel is gerezen aan zijn integriteit. Doet hij dat niet, dan riskeert hij dat hem plichtsverzuim kan worden verweten. Hetzij omdat het nalaten om opheldering te verschaffen als zodanig als plichtsverzuim wordt aangemerkt, hetzij omdat de ambtenaar een gerechtvaardigde en ernstige twijfel niet heeft kunnen of willen wegnemen.^[7]

[7] CRvB 34 april 3003, TAR 3003 nr. 143 en CRvB 11 september 3003, TAR 3004 nr. 5. In deze gevallen ging het om een politieambtenaar en een gerechtssecretaris. Aan beiden kunnen, in verband met hun functie, extra hoge integriteitseisen worden gesteld.

Om de onafhankelijkheid van het onderzoek te bevorderen en te zorgen dat de rechter het gesprek als bewijs kan accepteren, is het noodzakelijk de gesprekken te voeren in koppels van twee onderzoekers. De onderzoekers maken een verslag van het gesprek.

2.2.2 Getuige(n) horen

Onderzoekers kunnen getuigen van zowel binnen als buiten de organisatie horen. De getuigen die binnen de organisatie werkzaam zijn, zijn verplicht aan het feitenonderzoek mee te werken. Dit vloeit rechtstreeks voort uit hun dienstbetrekking. Wanneer een getuige niet wil meewerken, geldt dat als plichtsverzuim.

De medewerking houdt in dat de getuige verplicht is informatie voor het onderzoek te verschaffen en dat deze informatie op waarheid berust.

Voordat het gesprek plaatsvindt, moet u de getuige op de hoogte stellen van:

- de aard en de mogelijke duur van het gesprek;
- de mogelijkheid zich te laten bijstaan door een raadsman.

Het collectief horen van getuigen is geen betrouwbare methode om objectieve informatie te verkrijgen.

De onderzoekers maken een verslag van het gesprek. Omdat duidelijk moet zijn wie wat heeft verklaard, moeten de verklaringen voorzien zijn van de naam van de getuige, diens handtekening en de datum.

Een anonieme verklaring is slechts toelaatbaar:

- in combinatie met ander, verifieerbaar bewijsmateriaal;
- wanneer bovendien het handhaven van de anonimiteit op zeer zwaarwegende gronden noodzakelijk is. De Centrale Raad van Beroep vindt een reden niet snel zwaarwegend genoeg; er moet dan bijvoorbeeld sprake zijn van serieuze bedreiging.

2.2.3 Onderzoek werkomgeving

Bij een vermoeden dat zich in een werkomgeving informatie bevindt die van belang kan zijn voor het onderzoek, kunnen de onderzoekers die werkomgeving (die valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag) doorzoeken.

Onder de werkomgeving worden onder andere begrepen: dienstruimten, (archief)kasten, bureaus, geautomatiseerde data- en systeembestanden en dienstvoertuigen.

De werkplek wordt zo mogelijk in aanwezigheid van de betrokkene doorzocht. Hij wordt uitgenodigd om bij het doorzoeken van de werkomgeving aanwezig te zijn. Wanneer de betrokkene aangeeft niet aanwezig te willen zijn of zonder opgaaf van gegronde redenen op het opgegeven tijdstip wegblijft, kunnen de onderzoekers overgaan tot het

doorzoeken van de werkomgeving. Het bevoegd gezag dat de onderzoeksopdracht heeft gegeven, neemt de nodige maatregelen om een onredelijke of onbehoorlijke bejegening op de werkplek te voorkomen.

Bij voorkeur voeren minimaal twee onderzoekers het onderzoek van de werkomgeving uit. Van de resultaten van het onderzoek van de werkomgeving maken de onderzoekers een rapport van bevindingen op.

2.2.4

Observatie

Om handelingen of gedragingen die hebben geleid tot een vermoeden van een integriteitsschending te bevestigen, kan het noodzakelijk zijn de betrokkene te observeren. Er zijn twee vormen van observatie:

- **Dynamische observatie** is het fysiek volgen van de betrokkene of een goed. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van een foto- en/of videocamera, op voorwaarde dat de camera wordt ingezet vanaf de openbare weg of in openbaar toegankelijke ruimtes (voor iedereen waarneembaar). Het kan voorkomen dat ook buiten diensttijd dynamisch wordt geobserveerd, bijvoorbeeld bij een vermoeden van oneigenlijk ziekteverzuim of van onverenigbare nevenactiviteiten. Buiten diensttijd observeren is slechts toegestaan als er sprake is van een zodanig zwaarwegend plichtsverzuim dat de aantasting van de privacy te rechtvaardigen is.
- **Statische observatie** is observatie met een (verborgen) camera op (een deel van) de werkplek. Bijvoorbeeld met een camera bij een kassa om te kunnen vastleggen dat de betrokkene niet-legitieme onttrekkingen aan de kas doet.

Voorwaarden cameragebruik

Aan het gebruik van camera's zijn voorwaarden^[8] verbonden:

- Er is een **concrete aanwijzing** dat een integriteitsschending heeft plaatsgevonden.
- Er is sprake van een **gerechtvaardigd belang** om dit middel in te zetten en daarmee inbreuk te maken op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene. Bijvoorbeeld omdat het onderzoek ten dienste staat van een integere overheidsorganisatie en de informatie die nodig is voor dat onderzoek, slechts op deze wijze kan worden verkregen. Overigens is het niet toegestaan om camera's op te hangen in bijvoorbeeld kleedruimten of (de openbare ruimten van) toiletten. Na afweging is gebleken dat er geen andere mogelijkheden zijn om informatie over het feitencomplex te achterhalen. Het gebruik van heimelijke camera's mag alleen in uitzonderingsgevallen waarin zwaarwegende belangen dat vereisen en wanneer er geen alternatieven zijn om het onderzoeksdoel te bereiken. Omdat observatie inbreuk maakt op de privacy van de betrokkene, moet worden afgewogen of min-

[8] Meer informatie over cameratoezicht: bij het College Bescherming Persoonsgegevens (www.cbppweb.nl) is een dossier cameratoezicht verkrijgbaar.

der verstreckende onderzoeksmethoden mogelijk zijn (subsidiariteitsvereiste). Gebruik van camera's blijft beperkt in plaats en tijd (proportionaliteitsvereiste). Zo is het bijvoorbeeld, bij een vermoeden dat werknemers bedrijfsgeheimen 'lekker', niet toegestaan om alle werknemers permanent met een camera te observeren.

- In het onderzoeksprotocol is opgenomen dat cameragebruik onder bijzondere omstandigheden mogelijk is. Dit protocol is (volgens WOR artikel 37, eerste lid) voor instemming voorgelegd aan de ondernemingsraad. Verder zijn de medewerkers binnen de organisatie vooraf geïnformeerd over de mogelijke inzet van verborgen camera's onder bijzondere omstandigheden (**kenbaarheidsvereiste**).
- Gegevens worden opgeslagen in overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens. Hierbij wordt het **doelbindingsprincipe** in acht genomen.

2.2.5 Onderzoek telecommunicatie

Onderzoek naar het gebruik van telecommunicatiemiddelen kan inhouden dat u het gebruik van e-mail, internet, telefoon en/of fax laat onderzoeken.

Voorwaarden onderzoek telecommunicatie:

- Het is medewerkers, bij voorkeur vooraf (bijvoorbeeld door gebruiksregels of een gedragscode) duidelijk dat onderzoek naar communicatiemiddelen kan plaatsvinden. Het verdient aanbeveling een protocol vast te stellen voor het gebruik van e-mail en internet en dat bekend te maken (**kenbaarheid**). Dit protocol is (volgens WOR artikel 37, eerste lid) voor instemming voorgelegd aan de ondernemingsraad.
- Er is een belangenafweging gemaakt tussen het doel van het onderzoek en de inbreuk die het onderzoek maakt op de persoonlijke levenssfeer van de onderzochte medewerker.
- Het onderzoek is gericht en zo beperkt mogelijk: slechts die communicatie die noodzakelijk is voor het feitenonderzoek, wordt onderzocht.

2.2.6 Andere onderzoeksmethoden

Onderzoekers kunnen ook andere onderzoeksmethoden gebruiken, zoals statistisch onderzoek en handschriftanalyse.

Statistisch onderzoek

Statistisch onderzoek kan worden benut om een relatie te vinden tussen de aanwezigheid van de betrokkene op een bepaald(e) plaats en tijdstip en de vermeende integriteitsschending. Bijvoorbeeld wanneer geld aan de kas is onttrokken, waarvoor de betrokkene geen verklaring kan geven. Zorgvuldigheid is van groot belang bij een statistisch onderzoek. Volgens jurisprudentie is statistisch bewijs alleen, zonder enig ander bewijs, niet voldoende. Statistisch bewijs wordt slechts doorslaggevend geacht, als de uitkomst geen gerede twijfel laat over het 'daderschap'.

Handschriftanalyse

Een handschriftanalyse of -vergelijking kan worden gebruikt om te achterhalen of de betrokkene een document heeft geproduceerd. In juridische procedures wordt in het algemeen aan een handschriftanalyse slechts aanvullende bewijskracht toegekend. In het kader van feitenonderzoek zal een handschriftanalyse als bewijsmiddel slechts dan van doorslaggevende betekenis zijn, als de uitkomst van die analyse geen redelijke twijfel openlaat over de rol van de betrokkene.

3 Communicatie

Het belang van goede communicatie tussen het bevoegd gezag, de onderzoekers, de betrokkene, de getuigen en niet-betrokken medewerkers binnen de organisatie, kan niet genoeg worden benadrukt.

3.1 Communicatie met de betrokkene

In deze handreiking noemen we verschillende momenten waarop het bevoegd gezag (of onderzoekers) en de betrokkene communiceren. Zoals:

- de schriftelijke kennisgeving aan de betrokkene dat naar hem een feitenonderzoek wordt ingesteld;
- bij een ordemaatregel;
- de mededeling dat de betrokkene zich kan laten bijstaan door een raadsman.
- het horen van de betrokkene;
- het eventueel ter inzage geven van bepaalde onderzoeksresultaten;
- de mededeling dat het onderzoek naar hem is afgesloten.

Wellicht is er daarnaast behoefte aan verdere informatie-uitwisseling.

De betrokkene zal informatie willen hebben over de gang van zaken tijdens het onderzoek en over de voortgang. Dit kan conflicteren met het onderzoeksbelang.

Het zou bijvoorbeeld niet bevorderlijk voor de bewijsvergaring kunnen zijn om alle informatie, lopende het onderzoek, aan de betrokkene te verstrekken. Het bevoegd gezag (en de onderzoekers) zullen zorgvuldig moeten omgaan met het verstrekken van informatie. Het is aan te bevelen dat één kanaal de informatie verstrekt, bij voorkeur door of namens het bevoegd gezag.

3.2 Interne communicatie

Het is belangrijk ook de andere medewerkers van de organisatie te informeren, om:

- ongewenste geruchtvorming tegen te gaan;
- als organisatie te laten zien dat het management optreedt tegen (vermeende) integriteitsschendingen.

Het spreekt vanzelf dat zorgvuldigheid in de communicatie essentieel is, rekening houdend met de verschillende belangen, zoals:

- de persoonlijke levenssfeer van betrokkene;
- het onderzoeksbelang;
- het voorkomen van onrust binnen de organisatie.

Het is aan te bevelen dat één kanaal de informatie verstrekt, bij voorkeur door of namens het bevoegd gezag.

3.3 Externe communicatie

Het bevoegd gezag moet zich bewust zijn van de rol die de media tijdens een feitenonderzoek kunnen spelen. Om de informatie op een verantwoorde manier te kunnen verstrekken, spelen de volgende factoren een rol:

- de aard van de integriteitsschending;
- de aard van de organisatie;
- het onderzoeksbelang.

Het bevoegd gezag heeft de taak een balans te vinden tussen:

- enerzijds het belang van het onderzoek en het beschermen van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene;
- anderzijds het belang van transparantie en het voorkomen van het idee dat de zaak in de doofpot lijkt te verdwijnen.

Een goed uitgangspunt is: ‘open waar mogelijk, gesloten waar nodig’.

Het bevoegd gezag kan en mag niet te krampachtig omgaan met het verstrekken van informatie (zeker niet wanneer de media zelf al lucht van de vermeende integriteitsschending hebben gekregen).

Tegelijkertijd moet het bevoegd gezag er voor waken dat voorbarig naar buiten gebrachte informatie het onderzoek frustreert. Ook moet onnodige beschadiging van personen worden voorkomen.

Het is aan te bevelen de informatie aan de media via één kanaal te verstrekken, bijvoorbeeld door een afdeling voorlichting.

Meer tips en suggesties voor interne en externe communicatie bij integriteitsschendingen zijn opgenomen in de handreiking ‘Schandaalmanagement’.^[9]

[9] U vindt de handreiking ‘Schandaalmanagement’ op de website van BIOS: www.integriteitoverheid.nl.

4 Verslag en rapportage

4.1 Verslaglegging tijdens het feitenonderzoek

Tijdens het feitenonderzoek wordt een verslag gemaakt van de verschillende onderzoekshandelingen.

Goede verslaglegging is een solide schriftelijke basis om een oordeel te kunnen vormen over de vermoedelijke integriteitsschending. Alleen wanneer het vermoeden met schriftelijke gegevens wordt gestaafd, kan het bevoegd gezag tot de conclusie komen dat de betrokkene zich inderdaad schuldig heeft gemaakt aan plichtsverzuim.

Het onderzoek moet inzichtelijk zijn voor alle partijen en de rechtmatigheid en kwaliteit moeten toetsbaar zijn. Een adequate verslaglegging maakt inzichtelijk in hoeverre overeenstemming of verschil van mening bestaat tussen de verschillende partijen over de toedracht, feiten en omstandigheden.

4.1.1 Verslaglegging van de gesprekken

Het verdient aanbeveling interviews met twee personen af te nemen. De onderzoekers maken een verslag van gesprekken met de betrokkene(n) en de getuigen. Dat verslag is een zo getrouw mogelijke weergave van wat tijdens het gesprek aan de orde is geweest.

4.1.2 Ondertekening

Het verslag wordt voorgelegd aan de betrokkene/de getuige(n). Het heeft slechts voldoende bewijskracht wanneer alle gespreksdeelnemers, dus zowel de onderzoekers als de geïnterviewden, het verslag ondertekenen. Zij plaatsen hun paraaf op elke pagina van het gespreksverslag. Hierbij krijgt de betrokkene(n) of getuige(n) de mogelijkheid om commentaar te geven op het gespreksverslag.

Weigert een betrokkene het gespreksverslag te ondertekenen, dan vermelden de onderzoekers dat in het verslag, zo mogelijk met opgave van de redenen.

Het verslag wordt aan het dossier toegevoegd.

Het is mogelijk om het verslag meteen op te maken en onmiddellijk na het beëindigen van het gesprek te laten ondertekenen. Groot voordeel daarvan is dat het praktisch is, in die zin dat het vaak minder aanleiding geeft tot discussies over de tekst van het verslag.

Het alternatief is dat het verslag op een later moment, maar wel binnen enkele werkdagen, wordt opgemaakt en ter ondertekening naar de betrokkene/getuige(n) gestuurd. Betrokkene/getuige(n) sturen het verslag met hun eventuele schriftelijke

opmerkingen terug binnen een gestelde termijn van bijvoorbeeld vijf werkdagen. Wanneer onderzoekers en de betrokkene/getuige(n) het niet eens kunnen worden over de tekst van het verslag, wordt de afwijkende opinie van betrokkene/getuige(n) opgenomen in een rapport dat aan het verslag wordt toegevoegd.

4.2 Verslaglegging van andere onderzoeksmethoden

Ook het gebruik van bevoegdheden als het doorzoeken van de werkomgeving, statische en/of dynamische observatie en het monitoren van e-mail/internet moet op adequate wijze worden vastgelegd.

4.3 Rapportage

De onderzoeksfase eindigt met het aanbieden van het onderzoeksrapport aan het bevoegd gezag. Dit rapport behoort alle informatie te bevatten die het bevoegd gezag nodig heeft om zich een oordeel te kunnen vormen over het vermoeden van integriteitsschending. Ook de betrokkene moet een oordeel kunnen vormen over het onderzoek en het eventueel kunnen (laten) toetsen op rechtmatigheid.^[10] Dat vergt een deugdelijke rapportage.

4.3.1 Inhoud

In de rapportage komen in ieder geval de volgende aspecten aan de orde:

- De onderzoeksopdracht met eventuele uitbreidingen die tijdens het onderzoek noodzakelijk zijn gebleken.
- Een beschrijving van de casus. Daarin worden de uitgangspunten voor het onderzoek, de feiten en omstandigheden die hierbij een rol hebben gespeeld, helder naar voren gebracht.
- De relevante regelgeving
- Onderzoeksresultaten

4.3.2 Geen aanbevelingen voor de beoordeling

De onderzoekers hebben de taak om het feitencomplex objectief vast te stellen. Zij geven geen opvattingen over de consequenties die aan de onderzochte feiten zouden moeten worden verbonden.

[10] *De betrokkene kan zijn eventuele bedenkingen bijvoorbeeld naar voren brengen tijdens de verantwoordings- c.q. de zienswijzeprocedure (art. 4:8 Awb).*

Het is de taak van het bevoegd gezag om, op basis van de onderzoeksgegevens, een oordeel te vormen over de feiten en omstandigheden die de integriteitsschending betreffen.

Het spanningsveld tussen objectief (descriptief) onderzoek en het vormen van een (normatief) oordeel maakt het noodzakelijk deze taken gescheiden te houden.

4.3.3 Aanbieding rapport aan bevoegd gezag

Nadat de onderzoekers de inhoud van het rapport hebben vastgesteld, kunnen zij het aanbieden aan het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag:

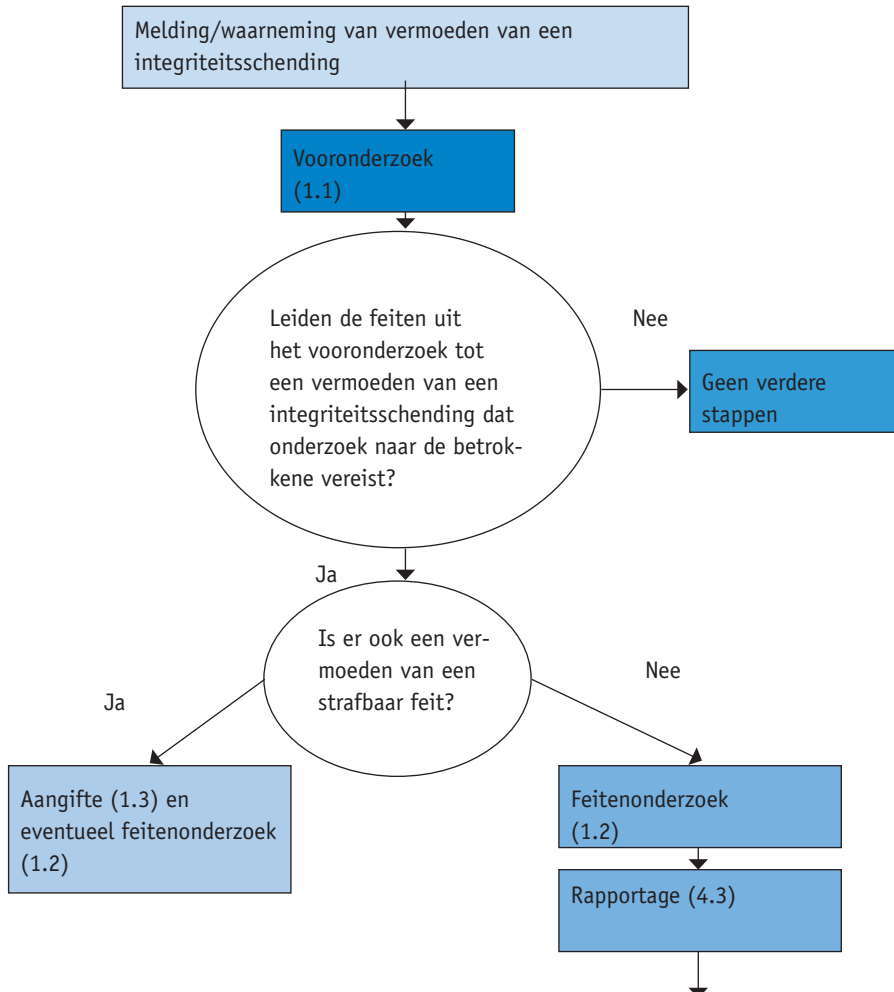
- beslist of de vastgestelde feiten in het rapport aanleiding geven om de feiten te kwalificeren als plichtsverzuim of als ander ongewenst ambtelijk handelen;
- overweegt vervolgens of het onderzoeksrapport aanleiding geeft voor een voorname tot disciplinaire bestraffing of andere rechtspositionele maatregel.

Het onderzoeksrapport als zodanig maakt geen deel uit van het personeelsdossier van de betrokkene maar wordt opgenomen in een afzonderlijk beleidsdossier 'delicate zaken'. Daarover wordt uitdrukkelijk bepaald wie er toegang toe hebben en onder welke voorwaarden. Uiteraard kan de betrokkene, wanneer tegen hem een rechtspositionele procedure wordt ingesteld, beschikken over alle relevante stukken.

Bijlagen

- I Stroomschema keuze onderzoek
- II Stroomschema feitenonderzoek

I Stroomschema keuze onderzoek

Legenda:

ronde vakken: de afwegingen die het bevoegd gezag maakt om een type onderzoek te kunnen kiezen.

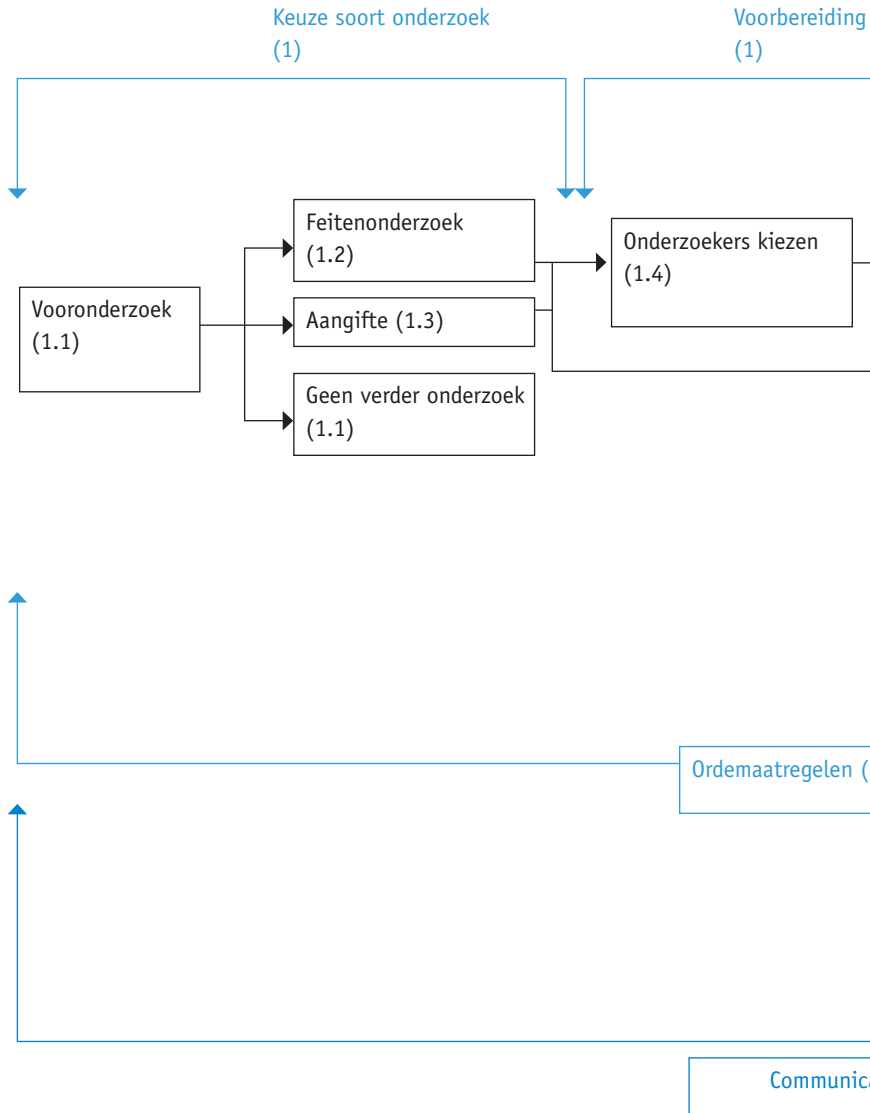
gekleurde rechthoekige vakken: de verschillende typen onderzoek waaruit het bevoegd gezag in eerste instantie kan kiezen.

wit rechthoekig vak: mogelijke vervolgstappen.

Afweging bevoegd gezag of het onderzoeksrapport aanleiding is voor:

- aangifte (bij een vermoeden van een strafbaar feit) en/of
- een disciplinair traject, en/of
- geen verdere stappen

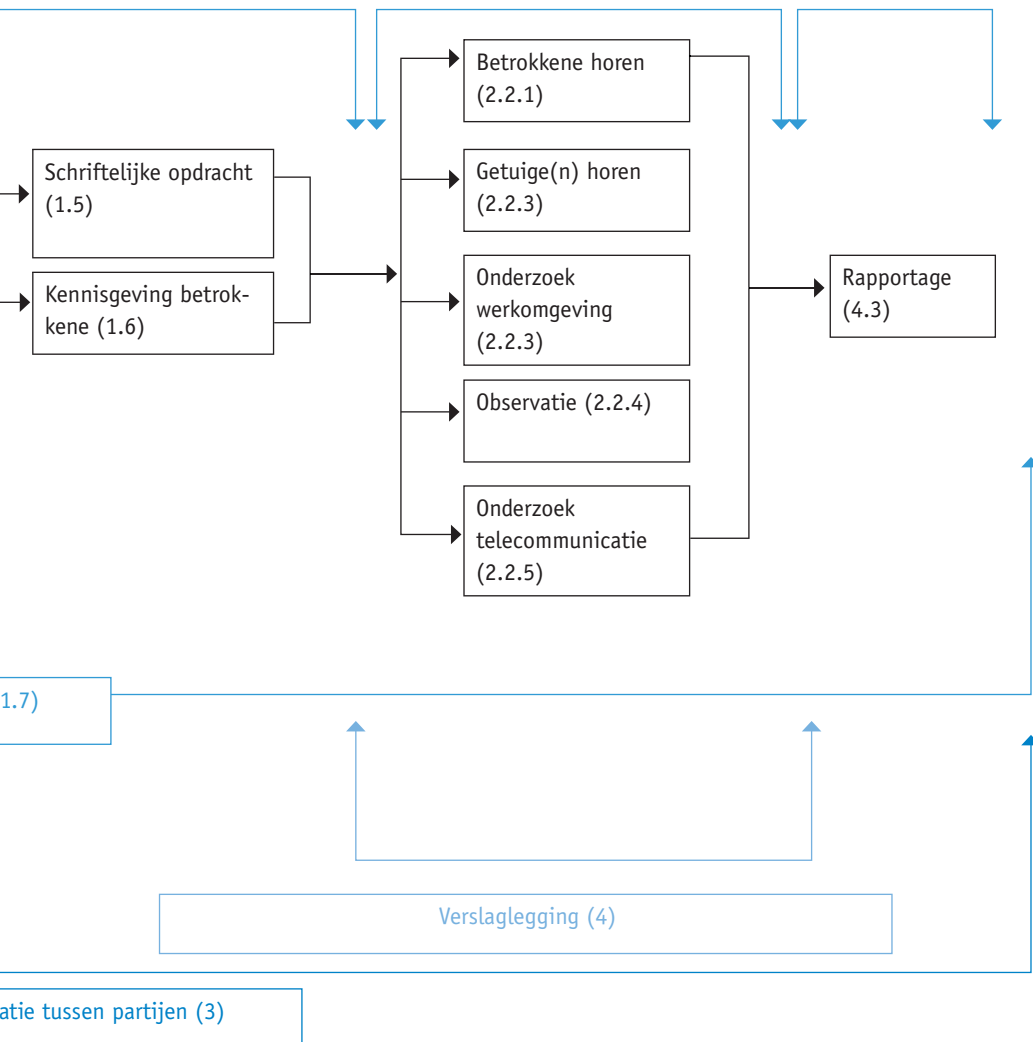
II Stroomschema feitenonderzoek

Onderzoek

Uitvoering onderzoek
(2)

Rapportage (4.3)

BUREAU INTEGRITEITSBEVORDERING OPENBARE SECTOR

**CAOP
BIOS**

Postbus 556
2501 CN Den Haag
Lange Voorhout 13
2514 EA Den Haag

T 070 - 376 59 37
F 070 - 345 78 28
E info@integriteitoverheid.nl
W www.integriteitoverheid.nl